

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Cuvântarea P. S. Episcop Andrei, la parastasul pentru Ionel Moța și Vasile Marin

— 13 Ianuarie 1941 —

Prăznuim astăzi începutul jertfei de bunăvoință, jertfă ce a deschis calea biruinței legionare.

Aproape toate manifestările legionare, de pân'aci, ne-au adunat numai la parastase. Rând pe rând au fost așezați creștinește la odihnă veșnică osemintele: Căpitanului, Nicadorilor, Decemvirilor și celor uciși în noaptea de 21-22 Septembrie 1939. Ei formează acum, alături de Moța și Marin, garda nemuritoare. Nu este straniu să vezi o armată, ai cărei comandanți sunt cei morți? Și totuși garanția biruinței legionare o constituie acești morți, cari grăesc deacum din veșnicie, unde nu mai este: păcat, schimbare și deviere. Aci zace ceva asemănător cu taina religiei creștine. Și Hristos, apostolii, sfinții, martirii și mucenicii ne călăuzesc din vecinicie. Dumnezeu conduce acțiunile omenești, menite de a dăinui, pe căi deosebite de cele de toate zilele.

Cuvântul jertfă este echivalent cu acela de iubire, ca o monedă cu două fețe. Când zici jertfă, înțelegi unica măsură incontestabilă a iubirei, pentru că iubirea neînsoțită de jertfă, poate fi oricând trasă la îndoială. Cu cât jertfa se aduce mai de bunăvoință cu atât este mai de preț și iubirea ce-i stă la temelie. Aceste două noțiuni sunt definitiv lămurite prin jertfa Mântuitorului. Cei ce-și știu ridica jertfa la înălțimea asemănării Lui, aceia pot fi numiți și printre oameni: apostoli ai iubirii.

Jertfa lui Moța și Marin, pentru iubirea lui Hristos, planează deasupra vremii, dând semnificație jertfelor legionare.

Mișcarea legionară a biruit prin puterea jertfei celor căzuți. După persecuții sângeroase de trei veacuri, creștinismul, fără sprijinul puterii de stat, nu numai că a biruit prin jertfă lumea păgână, dar a și transformat-o sufletește.

Acesta este țelul oricărei biruinți statornice. Biruința mișcării legionare nu poate fi considerată ca definitivă numai prin preluarea puterii de stat. Aceasta nu este un sfârșit ci un început de acțiune nouă; nu odihnă pe lauri, ci început de luptă, cu cărări deschise. Mișcarea aceasta, — așa cum ne place nouă s'o vedem — este aluatul ce trebuie să frământa sufletul întreg al neamului. Biruința ei va fi statornică numai atunci când și biruința lui Hristos va fi deplină în țara aceasta.

De aci rezultă că numele, în sine, de legionar nu poate fi echivalent cu acela de creștin desăvârșit. Legionarul însă este un râvnițor, un candidat, spre desăvârșirea creștină. Deaceia el va ști că în creștinism numai smerenia deschide calea desăvârșirii. Căpitanul spunea că Biserica lui Iisus Hristos stă cu multe mii de metri deasupra ideologiei legionare, dar că legionarii tind spre acea înălțime:

Satana, când nu mai poate altcum ispiți pe un luptător nebiruit, îi șoptește: Incetează de acum, ai biruit, ești desăvârșit! Este ultima ispită, ce trebuie alungată. Legionarul să alunge dela sine laudele lingușitoare, prin care este ispitit, și în același timp să primească cu multumire critica binevoitoare și mustrarea ca om.

Abia după ce ne-am lămurit asupra acestora, vom putea da numelui de legionar înțelesul său creștinesc. S'a spus că mișcarea legionară este expresia mistică a Bisericii ortodoxe, transpusă pe plan politic. O expresie însă, ce trebuie ridicată spre ideal, nu coborâtă spre realitate. În streinătate mișcarea legionară are înfățișarea unui fel de ascetism, o călugărie ortodoxă, ce practică în viață cece propovăduiește.

Legionarul să știe că el nu poartă în nume numai amintirea strămoșilor ci și toate virtu-

țile neamului. El este înainte de toate un creștin ortodox practicant, care trăește prin credință, care luptă pentru ridicarea neamului său la culmile indicate de Evanghelia lui Hristos, și pentru a cărui biruință, în cumpăna voinei sale, jertfa sa de bunăvoie, chiar suprema jertfă a vieții, este așezată fără gândul de a mai fi reluată. El știe că drumul spre Înviere trece prin moarte.

Ziua de 13 Ianuarie să nu fie numai o dată calendaristică, nici o aniversare fără tâlc. Moța și Marin sunt luceferi, ce strălucesc pe bolta cerului, trimițând de acolo raze de lumină și chemând mereu în sus sufletele adevăraților legionari, spre desăvârșirea creștină.

Taina conștiinței

(Urmare)

Gândiți-vă la „Visurile înstelate“ la „Lumenul“ lui Flammarion, la cartea acestuia despre „Dumnezeu în natură“ și veți vedea că lumea n'a încetat a duce mai departe, pe o altă cale, ce e drept, astrologia vechilor Asiro-Babilonieni. Iți vine oarecum să zici, că nici nu e de mirat, dacă din acest Orient au pornit filosofii magi și astrologi să se închine Marelui Impărat a cărui stea au văzut-o la Răsărit.

De atunci însă lumii i s'a părut că înainteză transformând astrologia în astronomie, metafizica într'o fizică seacă, religia în știință. A venit telescopul care a apropiat stelele, dar a îndepărtat cerul. Ochiul trupesc al astronomului a dobândit o vedere nouă, mai puternică, dar ochiul sufletesc și-a pierdut vederea. În științele naturale se vorbește, că atrofierea sau pierderea unui organ aduce cu sine desvoltarea altor organe. Celui ce-și pierde văzul i se desvoltă auzul sau simțul pipăitului. În astronomie s'a petrecut ceva pe deandoașele: Vederea desvoltată a ochiului trupesc cu ajutorul telescopului, a atrofiat și a făcut să dispară vederea ochiului sufletesc.

Peste mii de ani, azi suntem martorii unei reveniri, unei reluări a astrologiei. Mai mult din curiozitate, Apusul a aruncat o privire în vechile taine ale Răsăritului. Curiozitatea însă s'a preschimbat în uimire. Apusul a înțeles, că vechii orientali vedeau mai multe prin horoscop, decât occidentalii moderni prin telescop. Apusul are o cosmografie cu goluri, Răsăritul are o cosmobiologie întregă. Azi abia știm să prezicem timpul cu cerul senin, cu norii, cu vânturile și ploile pe 24 ore. Atunci vesteau viitorul, prorociau. S'a găsit că prognosticurile populare de a pune cometele și ivirea lor în legătură cu războaiele, sunt o rămășiță

din vechea astrologie, dar că sunt făcute fără simțul vechilor astrologi. Azi însă, marii savanți din Apus nu se mai sfiesc să pună în legătură, de pildă, petele solare cu unele boli, cu unele tulburări în sistemul nervos al singuraticilor și al popoarelor întregi de pe pământ. Petele solare, zic învățații moderni, dau prilej pentru ivirea și lățirea bolilor de anumite feluri. Turburările în sistemul nervos duce la neliniște, la aprindere spre ceartă, spre încăerări, distrugerii, vărsări de sânge. Singuraticii, sau popoarele atinse de aceste tulburări nu-și mai găsesc locul, pare că ar zice că nu-și găsesc spațiul vital. Dacă însă savanții astrologi moderni au ajuns să atribue petelor solare bolile și tulburările acestea ducătoare la războiri și la războaie, înseamnă că astronomia s'a depășit, sau mai bine zis, a revenit la astrologie. Deosebirea între pronosticurile astronomiei de azi în legătură cu petele solare și înrăurirea lor asupra oamenilor și între pronosticurile vechei astrologii stă în faptul că astronomia e vagă, nelimpzită, sfioasă, șovăitoare, neîncrezătoare în părerile sale, iar astrologia era precisă, îndrăzneată și, poate, pea încrezută în sine.

Din cele spuse despre astrologie și astronomie înțelegem că s'a statorit existența unei legături între soare, petele solare, lună și stele deo parte și între cele de pe pământ de altă parte. Nu e oare firesc să ne întrebăm după aceasta și să zicem: Dacă soarele, luna și stelele pot să aibă vreun amestec în viața și în întâmplările de pe pământ sau măcar în sistemul nervos al singuraticilor și popoarelor, oare cel ce a făcut cerul cu toată podoaba lui de luminători să nu aibă niciun amestec în viața noastră? „Cine mân' atâtea lumi cu pază pe cărările senine?“

Filosofia a ajuns să admită un Spirit care a creiat materia, care a construit lumea, care cârmuește universul. L-a numit Marele Anonim, Marele Ziditor, Marele Cârmuitor, numai fiindcă nu vrea, sau șovăește să facă teologie și să-l numească Dumnezeu. Iar, dacă a creat materia, a construit lumea și cârmuește universul, de ce să șovăim, de ce să ne sfiim, de ce să ne încapățănăm, de ce să nu admitem că și creația una și zidirea și cârmuirea se fac cu un scop hotărît? Cu aceasta nici nu depășim măcar ceea ce filosofia a enunțat. A cârmui înseamnă în toate limbile și după toate felurile de gândire a îndrepta ceva spre un loc anumit, spre o țintă cunoscută, spre un scop hotărît.

Cu aceasta am intrat în plin misticism. Poate acum se înțelege mai bine în ce constă misticismul: că nu numai plantele, dar mai ales Dumnezeu vrea să aibă și are, până și prin corpurile cerești, o legătură cu noi, un amestec în viața

noastră, sau cum scrie d. prof. Ion Petrovici, că universul seamănă mai mult cu o cugetare decât cu o mașină.

Amestecul poate să fie mijlocit, prin evenimente zguduitoare, prin corpurile cerești, sau ca să vorbim în concret și într'un chip admis de filosofia și astronomia modernă, prin turburările în sistemul nervos provocate de petele solare. E mai blând amestecul acesta, când se face prin mijlocirea oamenilor aleși, de exemplu prin proroci.

Acești oameni aleși se ridică sau sunt ridicați deasupra celorlalți, se înalță sau sunt înalțați cu sufletul în regiuni de unde aduc știri pentru cei de jos. Știrile acestea au fost aduse mai ales în vremuri de alunecare dela calea cea dreaptă și cu scopul de a îndrepta pe oameni. Ele au fost de cele mai multe ori amenințări cu pedepse, sau muștrări aspre, uneori îmbărbătări. De pildă: Prorocul Iona a mers în cetatea Ninivei cale de o zi strigând: „Patruzeci de zile mai sunt și Ninive va fi distrusă“. Scopul acestei prorociri a fost îndreptarea Ninivitenilor. Prorocirea nu s'a împlinit, cetatea nu a fost distrusă după cele patruzeci de zile. Căci Impăratul cu tot poporul au lepădat veșmintele cele scumpe, s'au acoperit cu saci, s'au culcat în cenușe, au postit, s'au întors dela fărâdelegi și au dobândit iertare. Cei mai mulți proroci au fost aruncați în închisoare s'au uciși pentru veștile rele, pentru amenințările cuprinse în prorociile lor. Prorociile însă s'au împlinit, cu toate războaiele, risipirile, robiile vestite de proroci.

Biserica noastră învață că Duhul sfânt a grăit prin proroci. Invățătura aceasta se împacă foarte bine cu filosofia în progresele ei de azi. Am văzut adecă, mai înainte, că filosofia admite un Spirit cârmuitor. Dar ce acest Spirit ar cârmui numai aștri din univers ca pe o mașinărie și nu ar cârmui mai ales ca o cugetare sufletele omenești? Dacă petele solare pot să producă turburări în sistemul nervos al celor de pe pământ, nu e mai firesc să se producă ceva în suflete prin Spiritul cârmuitor prin organele sale alese? Noi știm că toate popoarele, dela cele mai înaintate, până la cele mai sălbatice, au conducători. Aceștia sunt organele prin a căror mijlocire Marele Cârmuitor, Duhul Sfânt zicem noi, conduce neamurile pământului. Sfânta Scriptură spune despre ei: „Făcutu-te-am și te-am hotărât legământ al poporului, ca să așezi rânduială în țară și să dai fiecăruia moștenirile nimicite. Ca să zici celor robiți: „ieșiți“ și celor care sunt în întunec: „Veniți la lumină“. (Isaia 49, 8).

Astfel de organe alese au fost în toate timpurile. Lumea i-a numit genii, vizionari. La noi b. o. profesorul S. Mehedinți constată cu câțiva

ani înainte de războiul mondial că Eminescu a prezis pe 1921 o Românie Mare. Abia în 1921 — scrie Eminescu — în cele citate de d. prof. Mehedinți — avem perspectiva ca, prin o lungă reacțiune a spiritului național și a puterii de asimilație a solului și a rasei, vom fi exterminat până și urmele acestei domnii odioase.

Proorociile au fost totdeauna greu de interpretat înainte de împlinirea lor. Elementele din care sufletul lui Eminescu a făcut socoteala printr'un fel de simetrie a cronologiei, inspirau la 1913 când d. Mehedinți scria acestea, deoparte o nădejde, iar de alta și în măsură mai mare îngrijorarea pentru felul și pentru puțința de a se înfăptui prezicerea.

Intrebați-vă, de unde a luat Eminescu această socoteală? Mai mult. Eminescu, dacă i se citește articolul întreg, a exprimat cu genialitatea sa o proorocie. Ca proorocii vechiul Testament, nici Eminescu n'a prins, cu tot geniul său, proporțiile împlinirii acestei preziceri. De unde a luat-o deci? Acest dar al profeției îl au și conducătorii cei răi. Caiafa, vrând să scape poporul său de sub înrâurirea lui Hristos Domnul și astfel de nimicirea prin Romani a zis: Nu gândiți, că mai de folos ne este să moară un om pentru popor și nu tot neamul să piară. Iar aceasta, precum scrie sfântul Evanghelist Ioan, nu dela sine a zis-o, ci arhieru fiind în anul acela, a prorocit că Iisus avea să moară pentru popor și nu numai pentru poporul iudeu.

În cele de până aci am vorbit despre două feluri de amestec al cerului în viața oamenilor: prin mijlocirea corpurilor cerești și prin mijlocirea oamenilor aleși ca organe ale Duhului Sfânt.

Un al treilea fel de amestec este nemijlocit și tocmai pentru aceasta mai zguduitor: e muștrarea conștiinței, e lupta spiritului cu materia ce-l încătușase, e svârcolirea sufletului în care a grăit Duhul Sfânt în mod nemijlocit. Cel dintâi om, zice Scriptura, când a auzit glasul Domnului Dumnezeu,... s'a ascuns. I se părea că glasul se aude prin raiu în răcoarea dimineții. În adevăr era glasul lui Dumnezeu grăit în sufletul omului. „Adame, unde ești?“ și lui Adam i se părea, precum învață sfântul Vasile cel Mare, că despre locul unde s'a ascuns e întrebat, de fapt întrebatul grăit în sufletul lui era cu privire la starea lui morală: unde ai fost și unde ești? Ai fost în nevinovăție și ai căzut în vinovăție.

Despre Irod Tetrarhul se spune, că în urma stăruințelor Irodiadei, a prins și a întemnițat pe sfântul Ioan Botezătorul. De fapt, în adâncul sufletului său purta o cinste deosebită față de Ioan. Când apoi a fost pus, prin viclesugul Irodiadei să-și țină jurământul de a da orice va cere

fata Irodiadei, Irod s'a întristat. În sufletul lui s'a petrecut ceva, ce nu-i lăsa liniște, nici bucurie. Cât l-a muncit conștiința, se vede din împrejurarea, că nu-și putea lua gândul dela Ioan. Când i se aducea o veste despre Iisus, el și-o explica în felul său turburat de conștiință, că nu e Iisus, ci Ioan. Ioan a înviat, Ioan face atâtea minuni, fiindcă a înviat.

Amestecul nemijlocit al lui Dumnezeu. în vieța lui Saul, apostolul Pavel de apoi, este cunoscut. Evanghelistul Luca ni-l istorisește simplu, fără aparatul psihologic al romancierilor. Iată din cuvânt în cuvânt ce scrie în Faptele Apostoli'or (9, 1—6): Iar Saul, încă suflând cu amenințare și cu ucidere împotriva ucenicilor Domnului, a mers la arhiereu. Și a cerut dela el scrisori către sinagogile din Damasc pentru că, de ar afla pe vreunii, care să fie din calea aceasta, și bărbați și femei, să-i aducă la Ierusalim legați. Și mergând, a fost când s'a apropiat el de Damasc, fără de veste a strălucit peste el lumină din cer și căzând la pământ, a auzit glas zicându-i: Saule, Saule, de ce mă prigonești? Și el a zis: Cine ești, Doamne? Iar Domnul i-a zis: Eu sunt Iisus, pe care tu îl prigonești. Cu greu îți este ție a lovi cu piciorul împotriva boldurilor. Și tremurând și spăimântat fiind a zis: Doamne, ce voiești să fac? Și Domnul a zis către el: Scoală-te și intră în cetate și ți se va spune, ce trebuie să faci.

(Va urma)

Predici rostite în Catedrală

„Feriți cei săraci cu duhul, căci a lor este împărăția cerurilor.“

Iubiți creștini,

Privind și ascultând în jurul nostru, ne vom forma convingerea că lumea e de altă părere. Ea zice că sunt fericiți — mai ales — savanții, geniile, spiritele avântate, cari nu au nevoie să se adape la izvoarele înțelepciunii divine, având ei destulă știință ca să se conducă, să stăpânească și să diriguiască lucrurile în această lume.

Unii ca aceștia se preamăresc pe ei înșiși, se prostern în fața propriului orgoliu, se consideră bogați cu duhul și disprețuiesc pe aceia — considerați cu ei săraci cu duhul — cari caută pe Dumnezeu și însetează după izvoarele înțelepciunii cei veșnice.

Vor impune aceștia — nu zic — multora, dar mai ales lor înșiși necondiționat, în nici un caz însă nu lui Dumnezeu care cercetează inimile și rărunchii.

Dumnezeu — iubiți creștini — nu se uită la ceea ce produce trufia, ci la roadele smereniei.

Căci în ultima analiză, smerenia nu este altceva decât recunoașterea slăbiciunii și deșertăciunii — goliciunii — noastre sufletești înaintea lui Dumnezeu. Recunoașterea că suntem lipsiți, defectuoși și ca atare avem nevoie necondiționat ca Dumnezeu să acopere lipsurile, să înlăture defectele din sufletele noastre, purtându-ne pe căile desăvârșirii în Hristos.

În această năzuință și dorință după desăvârșire stă sărăcia cu duhul.

Vom zice deci — iubiți creștini — că săraci cu duhul, în adevăratul sens biblic, sunt aceia, cari cu toată perfecțiunea lor sufletească din punct de vedere moral și intelectual, se simțeseră totuși și se mărturisesc săraci față de Dumnezeu și nemărginita lui înțelepciune, arzând de dorința sfântă de a dobândi cât mai mult din bogăția nestârșită a comorilor divine.

Noțiunea — sărac cu duhul — în uzul lumii este interpretată de obicei cu privire la nenorocirii cu mintea întunecată, sdruncinată, cari nu sunt în deplinătatea facultăților mintale.

Se mai atribuie această noțiune din partea lumii și celor întregi la minte, dar rămași înapoi în gama științei și cunoștinței spiritelor scripitoare. Dar în ciuda acestor uzanțe ale lumii necredincioase, noi știm — iubite creștine — că nici geniul... nici nebunia nu sunt proprii și nici condiții necesare fericirii, nici chiar pământeste, cu atât mai puțin pentru dobândirea fericirii veșnice.

Iubiți creștini,

Intr'o zi de toamnă târzie, trecând spre școală, am asistat la următoarea scenă: Niște haimanale — copii ai străzii — hărțuiau pe un tânăr stricat de fire și epileptic, care putea fi cam de 20—22 ani. Imbrăcat sumar și tremurând în vântul rece de toamnă, nenorocitul, se hârjoni vesel o bucată de vreme, cu copiii care-l hărțuiau.

De-odată însă se opri în loc, fața i se schimonosi în plâns și lacrimi mari începură să-i curgă din ochi. Pe semne — instinctual — și-a dat seama că el este un neisprăvit și nu putea să țină piept năvalnicei hărțuiei a copiilor și prin plâns și niște sunete nearticulate ce le scotea, arăta lumii cât este el de nefericit.

Atunci mi-am zis: nu se poate ca pe acești săraci cu duhul — în sensul lumii — să-i fi fericiți Mântuitorul în predica de pe munte. Dar nici aceia cari nu știu multe limbi sau nu și-au chinuit creierul cu diferite sisteme și doctrine filosofice, săraci iarăș cu duhul în sens lumesc, nu sunt cei fericiți de Hristos, ci aceia cari în conștiința deplinei lor facultăți, și chiar genialități, se simt săraci față de atotputernicia și atotînțelepciunea dumnezeiască.

Cu alte cuvinte și între marii oameni de știință pot fi — și sunt — săraci cu duhul, cari tind spre adevărata fericire.

Căci știința în sine încă nu fericește și nici un învățat încă n'a fost fericit numai pentru că a fost învățat.

Fericirea științei începe când și sufletul doarește știința, nu numai creierul. Știința sufletului se numește înțelepciune, iar a creierului cunoștință.

În limba latină încă se numește, una sapienția, iar cealaltă scientia, arătându-se prin aceasta marea deosebire dintre ele.

Înțelepciunea — iubite creștine — înaltă, încălzește și fericește.

Știința subjugă, încătușează ca un paragraf rigid, al legii.

Înțelepciunea este o însușire harică, dar de sus, pe care o primesc numai cei aleși. (Pilde 2, 6—8). Știința este o prismă de cristal șlefuită de bine de rău, prin care fiecare își resfrânge cum poate capacitățile sale.

Și în cartea proverbelor lui Solomon se face deosebire între înțelepciune și știință, definind astfel înțelepciunea: „Începutul înțelepciunii este frica Domnului”. (Pilde 9, 10). Adecă, înțelepciunea este acel dar ceresc, care își are originea în frica de Dumnezeu, iar roadele îi sunt; dreptatea, judecata, nepărtinirea, toate căile cari duc la bine. (Pilde 2, 9)

Aceste căi fericesc pe cei săraci cu duhul, dar lumeasca și trufașa știința lumească le disprețuește le urește și prigonește. (Pilde 1 7)

Hristos Domnul și Mântuitorul, idealul celor săraci cu duhul, disprețuiți și prigoniți de înțelepții lumii, nu și-a îndreptat cuvintele Sale mântuitoare, mângâitoare și învățătoare către cărturari și farisei.

Aceștia se îngrădiseră cu zidul trufaș al științii lor, ignorând pe toți și pe Hristos Domnul.

Mântuitorul s'a adresat acestora numai pentru a le dovedi trufia și pentru a-i osândi.

Mântuitoarea învățătură a adresat-o celor cari cu smerenie simțeau și recunoșteau lipsurile cunoștințelor lor admitând că sunt alții mai înțelepți ca ei, dela cari vor și pot învăța.

Aceștia sunt săracii duhovnicești ai Mântuitorului. Ei sunt aceia cari își ridică inimile către Domnul și-și înalță sufletele spre culmile cerești cu nădejdea că vor și ajunge a este culmi.

Căci va veni odată — iubite creștine — sfârșitul și pentru cel sărac cu duhul — în sens biblic și pentru învățatul trufaș și încrezut.

Și unul și altul vor porni pe acelaș drum, spre aceeași poartă a dreptății veșnice și nestrămutate.

Aici apoi, se vor plini cuvintele Scripturilor.

De-oparte: „Orice inimă trufașă este o scârbă înaintea Domnului, hotărît că nu va rămâne nepedepsită”. (Pilde 16, 5).

De altă parte: „Pe cărările neprihănirii este viața și pe drumul însemnat de ea nu este moarte.” (Pilde 12, 28).

Mulți bogați în înțelepciunea lumească abia atunci vor cunoaște că înțelepciunea lor a fost falsă și că adevărata înțelepciune este frica de Domnul, iar frica de Domnul este urfrea răului, a trufiei, a purtării sale și a gurii mincinoase. (Pilde 8, 13).

Atunci vor cunoaște înțelepții acestei lumi că răsplata adevăratei înțelepciuni isvorite din ascultarea de Dumnezeu, este a celor săraci cu duhul, căci smerenia merge înaintea slavei, iar rodul înțelepciunii este mai bun decât aurul cel mai curat și argintul cel mai ales, dând adevărată moștenire celor ce o iubesc.

Iubiți creștini,

Să deschidem și noi inimile pentru primirea învățăturilor dumnezeiești și să ne înțelepțim în Domnul, implorând în sărăcia de azi a lumii, un strop din bogăția harului divin, căci:

„Ferice de omul care m'ascultă — zice glasul înțelepciunii divine, — care veghiază zilnic la porțile mele, căci cel ce mă găsește, găsește viața și dobândește bunăvoința Domnului”, în veci. Amin (Pilde 8, 34—35).

Preot Viorel Mișuțiu

Despre ce să predicăm?

Duminecă, 26 Ianuarie 1941, pe baza Evangheliei despre Zaheu, putem vorbi despre „**omul cel nou**” **renăscut întru Iisus Hristos**.

Textul Evangheliei se pretează la o parafrază amplă, spre a-i face o intuiție cât mai vie.

Se pot descrie cât mai colorat următoarele momente: a) *Vameșul* încărcat de nedreptate, al cărui idol este bogăția materială; b) *mic de statură*, simbolizând oarecum scăderea lui morală; c) *urcarea în smochin*, izvorită din curiozitatea ochilor, fapt ce s'a făcut prilej de mântuire; d) *întâlnirea privirei lui Iisus*, și sguđuirea interioară, produsă de agrăirea Lui; *graba de a se coborî*, spre a primi în casa sa pe Mântuitorul și hotărîrea concomitentă de a *repara nedreptățile făcute*; încheind cu e) *liniștea sufletească* a lui Zaheu cel renăscut.

Descrierea momentelor psihologice ale convertirii vor servi însă numai ca mijloace pentru luminarea minții și mișcarea inimii, obiectivul predicii fiind deșteptarea voinței ascultătorilor

de a se cerceta dacă și ei au pornit pe calea de renaștere a lui Zaheu.

Ideea călăuzitoare în această predică trebuie să fie concluzia din Evanghelia zilei: „Pentru că a venit Fiul Omului să caute și să măntuiască pe cel pierdut”. (Luca 19 v. 10).

Insuși Mântuitorul a zis: „Nu cei sănătoși au nevoie de doftor, ci cei bolnavi” (Mt 9 v. 12).

Poate cineva spune că el este „sănătos” și nu are nevoie de Doftorul sufletelor și al trupurilor? Că Mântuitorul nu-l caută și pe dânsul?

Zaheu nu este numai o persoană istorică: *fiecare om este câte un Zaheu*, un ispravnic nedrept al bunurilor lui Dumnezeu, care nu se gândește decât la adunarea de bogăție pieritoare.

„Ce va folosi omului, de ar câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? (Mt. 16 v. 26). Abia când omul își dă seama de această deșertăciune, atunci *iese în calea Mântuitorului*, spre a fi aflat de Dânsul.

Cei mai mulți se urcă în smochin spre a se ascunde din fața Mântuitorului. Smochinul lor nu este lângă calea pe unde trece Hristos. Ei nu fac nimic pentru a putea pândi trecerea Lui apropiată. Cu conștiința păcătoșeniei trează, să-I eșim în cale spre a fi zăriți.

Când are omul păcătos prilejul de a eși în calea lui Hristos, pentru *a se întâlni cu El*?

Fiecare vestire a cuvântului Lui, fiecare serviciu divin, fiecare trecere pe lângă icoana Lui, pe lângă o biserică sau cruce, fiecare rugăciune, meditație și lectură sfântă, este un prilej de a eși în calea Lui. Fiecare gând smerit de pocăință și hotărîre de îndreptare este un prilej de *a-și aținti El privirea Lui asupra ta*, și a te chema din mulțimea anonimă, fiindcă *El caută pe toți*. El este veșnic în căutare, neîncetat ne caută pe toate cărările vieții. El îi vede pe toți, oriunde ar fi, dar privirea Lui nu rămâne ațintită, decât asupra Zaheilor urcați în smochin cu gândul de a-l vedea și ei.

Bolnavul care nu se lasă căutat de doftor este expus la moarte. Câtă alergare nu depunem noi pentru o boală trupească, câtă cheltuială, până la ultimul ban! Numai cu sufletul apăsător de păcate tânjim departe de privirea Doftorului.

Zaheu a rupt-o eroic cu rușinea și a eșit în calea lui Iisus. *Privirea și glasul Lui l-au schimbat total*. Din *omul trupesc*, pornit a aduna numai bogății nedrepte, comori pământesti, el fu transformat în *om duhovnicesc*, bogat în dărnicie, agonisitor de comori cerești. El a cunoscut atunci din experiență adevărul că: „Este mai fericit a da decât a lua”.

Noi n'am fost încă sguduți nici când sufletește de ochiul Mântuitorului și înveseliți de chemarea glasului Său? Să ne întristăm, văzându-ne tot „omul vechiu” și să iscodim toate cărările spre a eși în calea Celui ce ne caută de mult și pe noi.

Cărți

Preot Ilie I. Imbrescu: Biserica și Mișcarea Legionară. București 1940. Editura „Cartea Românească”, 255 pagini, 80 lei.

O lucrare cu titlul de mai sus era așteptată, dar mărturisim că cea a părintelui Ilie Imbrescu nu ne mulțumește, din mai multe pricini, — deși în inimă avem aceleași „aderențe spirituale”.

Întâi de toate este prea mult element personal — caracteristică bănățeană — într-o expunere pusă sub un titlu care trebuia respectat. Când pune cineva teza raportului obiectiv dintre „Biserica” și „Mișcarea Legionară”, trebuie să rămână pe terenul subiectului, adică a principiilor și a faptelor.

Părintele I. Imbrescu trebuia din capul locului să facă deosebirea între pășaniile și „Insemnările” Sfinției Sale și între Biserică și Mișcarea Legionară. Căci sunt lucruri și noțiuni care nu se identifică, nici nu se acopăr. Era bine dacă Sfinția Sa făcea din cuprinsul prezentei lucrări, două și anume: 1. Memoriile sau Insemnările unui preot și 2. Biserica și Mișcarea Legionară.

Nu sunt la locul lor nici cuvintele de „apostrofa de teolog” și de „ucenic al harului”. Sunt prea tari și prea pretențioase; contrastează prea mult cu virtutea vameșului din Evanghelia. Ș'apoi cum poți tu, „ucenic al harului” să apostrofezi „Biserica”, trupul tainic al Mântuitorului?!... O distincție mai clară trebuia făcută.

Este adevărat că problema atitudinii pe care a luat-o autoritatea bisericească față de Mișcarea Legionară în vremea prigoanelor și a uciderilor mișelești e chinuitor de dureroasă, dar te doare și mai rău când ajungi să identifici „Biserica” cea sfântă cu unele din membrele ei bolnave. Nu!... Patriarhul Miron, căruia i se pot face judecăți foarte severe și perfect îndreptățite, nu este „Biserica” și putem spune că nici n'a reprezentat-o — că era Prim-ministru — atunci când a făcut păcatele de care nu mai poate da seama decât în fața lui Dumnezeu.

Cu aceste observații critice, nu vrem să tăgăduim calitățile scrisului și valoarea operii părintelui Imbrescu. Sfinția Sa are în cuprinsul ei idei personale și pagini de istorie contemporană foarte interesante și tragice de adevărate.

Lupte, memorii, procese, atitudini, caractere, mișei și martiri, erezii, virtuți și vicii, dogme și teologhisiri, războiul generației harice cu generația satanică, planul mistic creștin ortodox al vieții legionare, mesianismul și misionarismul, „naționalismul haric” sau „ecumenicitatea națională” în raport cu creștinismul, chemarea și destinele viitoare ale neamurilor ș. a. sunt expuse într-o

formă pe cât de avântată, pe atât de bogată în cunoștințe.

Din acest punct de vedere nu putem decât să recunoaștem autorului toate meritele și să-i aducem toate elogiile.

Chemarea preotului în Statul Național-Legionar, părintele Imbrescu o consideră una cu chemarea preotului „pe linia Neamului Românesc care, chiar dela începutul existenței sale, trăiește pe linia Evangheliei...”

Preotul, în slujba Bisericii, pentru binecuvântarea Neamului,

Legionarul, în slujba Neamului, cu binecuvântarea Bisericii“ (p. 201).

De încheiere reproducem următoarele rânduri, — foarte semnificative — asupra triumfului mișcărilor naționaliste, de care spune autorul nu trebuie să ne mirăm, nici să ne mândrim, ci să mulțumim și să ne rugăm Bunului Dumnezeu ca să ne ajute să-l putem înfăptui:

„*Mișcarea fascistă a învins în Roma, capitala țării pe al cărei teritoriu se află Papa; mișcarea național-socialistă a învins în Berlin, capitala țării care a dat pe părintele protestantismului; mișcarea legionară va birui în țara neamului născut creștin, realizând naționalismul haric; capitala României Legionare va fi orașul Codreni, care va fi ridicat în punctul care va fi vârful unui triunghi echilateral și anume: pe o hartă a Europei, dacă tragem o linie dela Roma la Berlin și din lungimea acestei linii formăm un triunghi echilateral, cu baza Roma-Berlin, vârful acestui triunghi echilateral va fi exact centrul României. În punctul pe care-l dă acest vârf de triunghi echilateral, cu baza Roma-Berlin, se va întemeia orașul Codreni, viitoarea capitală a României adevăratului naționalism: a naționalismului haric!*“ (p. 220).

Informațiuni

■ **Pomenirea lui I. I. Moța și V. Marin s'a făcut Luni în 13 Ianuarie prin servicii religioase în toate bisericile din țară și prin ședințe festive organizate de toate cuiburile și garnizoanele legionare.**

În Arad, parastasul a fost servit în Catedrală la ora 11 de P. S. S. Părintele Episcop Andrei asistat de patru preoți, după care P. Sfinția Sa a evocat în cuvinte calde și în tablouri de vizionar jertfa martirilor noștri în Spania, pentru legea lui Hristos. Cuvântarea o publicăm în fruntea revistei.

Seara la ora 6 $\frac{1}{2}$ s'au adunat și au umplut Catedrala muncitorii legionari, cu care prilej s'a servit o panahidă și s'a vorbit despre caracterul

creștin al jertfei lui Moța și Marin, în legătură cu rândurile scrise de Moța părinților săi: „Eu așa am înțeles datoria vieții mele: Am iubit pe Hristos și am mers fericit la moarte pentru El“.

Studentimea dela Teologie a comemorat cei patru ani dela căderea lui Moța și Marin la Majadahonda într'o ședință festivă, în cadrul căreia s'au cântat cântece legionare și studentul Florian Coraș șeful studenților legionari din Arad a elogiât jertfa lui Moța și Marin și a cetit părți alese din „Cranile“ lui I. Moța. Au fost de față pe lângă profesori, studenți și public din oraș, d-nii Ilie Rotea prefectul județului și Dr. Emil Monția primarul orașului Arad.

Lă sfârșitul ședinței P. C. S. Părintele Rector Dr. N. Popovici a arătat în scurte cuvinte însemnătatea sărbării și a cetit din „Telegraful Român“ rugăciunea ce a rostit-o I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului la înmormântarea lui I. Moța și V. Marin în București, din care se constată care a fost și este atitudinea Bisericii noastre față de Mișcarea Legionară.

Seara la ora 8 s'a ținut în sala Palatului Cultural o ședință publică, cu care prilej dl Gh. Moțiu a schițat personalitatea și a evocat emoționant de frumos jertfa marilor martiri Moța și Marin.

■ **Problema elitelor.** Dl prof. univ. Traian Brăileanu, ministrul Educației Naționale, a inaugurat la fundația Dalles din Capitală un ciclu de conferințe, vorbind despre „Problema elitelor în Statul Național-Legionar“.

D-sa a spus că elita de ieri a Statului Român nu și mai putea împlini misiunea conducătoare.

— „Ca oricare societate și comunitatea românească avea o elită, dar acea elită s'a văzut că era în decadență, nu mai putea stăpâni și nu mai putea conduce comunitatea românească spre destinele ei istorice; era o elită despărțită de mulțime, era o elită coruptă, era o elită deformată spiritualicește, de idei internaționale, susținută de anumite cercuri internaționale și cu scopuri nemărturisite, sau mărturisite, internaționale, în slujba altor comunități și în primul rând al comunității jidovești. Era deci o elită coruptă, masonizată, jidovită; spun aceasta nu pentru a înjosi pe anumiți oameni pentru a le aduce insulte, ci pentru a constata o stare de fapt...“

Deci problema ce se punea dela început Legionii era de a sfărâma zăgazul între clasa conducătoare și mulțime și de a deschide drum liber pentru ascensiunea unei elite noi“...

Noua elită se formează prin educație, în sensul solidarității naționale și a unității spirituale creștine. Cităm:

„Problema este așa dar: cum putem forma

o comunitate condusă de oameni, cari să aibă în vedere numai idealul solidarității naționale? Este o problemă de educație...

...A distruge este ușor; o revoluție care merge spre distrugere și ațâțarea masselor, aceasta își ajunge repede scopul. Dar o revoluție care trebuie să prindă pe om într-o comunitate, să păstreze toate valorile din trecut, să le întregască, să transforme sufletele, începând cu tineretul, până ce capătă oameni maturi, luptători pentru această idee, aceasta este o problemă grea.

De aceea eforturile legionarilor de astăzi trebuie să fie înzecit mai mari decât a fost efortul elitelor conducătoare în Germania și în Italia. Trebuie să prindem sufletul celor tineri, să-i în-doctrinăm prin fapte și nu numai prin vorbe.

Și mai trebuie — și aceasta este partea cea mai dificilă — ca prin apelul la rațiune către cei bătrâni să-i facem în sfârșit să vadă că pozițiunea câștigată de legionari va fi apărată de ei cu toate jertfele ce li s'ar mai cere. Această pozițiune odată dobândită nu mai poate fi părăsită, fiindcă părăsirea ei ar însemna în aceste momente prăbușirea tuturor nădejzilor ce le avem în viitorul României.

Deci bătrânilor, în orice ideologie sau mentalitate ar fi fost crescuți, orice sentimente ar fi avut înainte față de Legiune, acestor oameni nu bătrâni în vârstă dar chiar și tineri, crescuți însă într-o învechită ideologie, noi le cerem numai atât: să reflecteze asupra situației actuale.

Căci o mișcare care a pornit cu intuiția clară că merge pe drumul cel bun al repunerii comunității românești în drepturile ei și deci de distrugere a unor dușmani cari îi vroiau pierea, o mișcare care este legată de gândurile celor morți — cum n'a mai fost legat în altă țară un tineret, — o astfel de mișcare nu poate fi doborâtă; și chiar dacă ar fi într'un moment dat doborâtă fizicește, ea va renaște și mai puternică decât a fost înainte.

■ **Primejdia Francmasoneriei** este din nou invederată. De astădată, în urma descoperirilor făcute de Poliție în toată țara, s'a dat de urma unui vast material de arhive, costume, tablouri, insigne, fotografii, registre, nume, corespondențe și alte trofee cabalistice, din care numai cel dela Arad umple 12 camioane.

Din materialul confiscat se vor organiza expoziții, pentru ca să vadă toată țara cu ce se ocupau iluștri aristocrați ai șorțului, mistriei și echerului, în cele din urmă dovediți că au stat în legătură cu Intelligence Service, cea mai vestită organizație engleză de sionaj, pusă în slujba celor mai egoiste interese din lume.

Fiind o societate internațională, cu organizație și activitate secretă și deci suspectă, franc-

masoneria este o primejdie, o buruiană ce trebuie smulsă din rădăcini.

■ **„Consiliul de patronaj al operelor sociale“** este numele laborioasei societăți de femei care lucrează pentru îngrijirea și ajutorarea sinitraților, refugiaților, copiilor și soldaților, sub președinția d-nei Maria general Antonescu.

Inaugurarea solemnă a societății s'a făcut Joi în săptămâna trecută în prezența M. S. Reginei Elena, în casele d-nei Veturia Goga care le-a pus la dispoziția Consiliului de patronaj, până când se va afla alt local.

Din dările de seamă publicate, societatea în două luni de activitate a încasat din donații 21.158.237 lei, a împărțit soldaților de sărbători 25.162 pachete de 5—10 kgr. de alimente și articole de îmbrăcăminte, a îmbrăcat complet 915 copii, etc.

■ **Di prof. C. Safta** a fost numit director al liceului „M. Nicoară“, în locul d-lui Ascaniu Crișan demisionat.

Noul director pe lângă calitatea de bun creștin și profesor distins, aduce cu sine o bogată experiență ce și-a dobândit-o ca profesor la Brad și Oradea și ca director al Liceului din Salonta.

Dumnezeu să-i ajute.

■ **Numiri.** Părintele Diacon Gh. Al. Petre, directorul ziarului „Gazeta de Vest“, refugiat din Oradea-Velența, este numit în aceeași funcțiune la Arad, Micălaca-Veche.

Păr. Diacon Ioan Borlan refugiat dela Episcopia Sighetului a fost hirotonit preot pentru parohia Dumbrăvița.

Nr. 91/1941.

Comunicat

Având în vedere, că în zilele de 19—26 Ianuarie 1941 se ve ținea „Săptămâna Curățeniei“ ordonată de Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale prin ord. Nr. 126407 3 Ianuarie 1941 în toate comunele aparținătoare județului Arad, invităm pe Cucernicii Preoți să dea mână de ajutor Dlor medici de circumscripție pentru ca această operație să se poată realiza conform dorinței superiorilor.

Totodată comunicăm că „Săptămâna Curățeniei“ se va ținea și în lunile Februarie și Martie 1941, la datele ce se vor comunica Cucernicilor Preoți din partea Dlor medici de circumscripție.

Arad, la 10 Ianuarie 1941.

Consiliul eparhial

Notă repetată

Rugăm pe P. C. Preoți, cari n'au putut vinde Calendarele anului 1941, să le returneze cât mai urgent posibil, deoarece avem multe cereri și nu mai avem altele în depozit. După 30 Ian. a. c. nu reprimim nici un calendar.

La comenzile vândute acordăm 2 lei rabat.

Librăria Diecezană